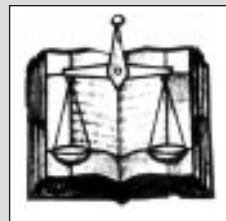

Адвокат Румяна Желязова

ПОСТРАДАЛИТЕ ПРИ ПЪТНОТРАНСПОРТНО ПРОИЗШЕСТВИЕ ИМАТ ПРАВО НА НОВО ОБЕЗЩЕТИЕ

● Това е в случай, че състоянието им се влоши и е в пряка причинна връзка с получените първоначално травми

Известно е общото правило в застраховането, че на обезщетение по риска „Гражданска отговорност“ подлежат всички вреди - пряка и непосредствена последица от настъпването на ПТП. С първите законодателни промени след 1989 г. това правило получи ново законодателно потвърждение с приемане на Закона за застраховането и Наредба за задължително застраховане (Д.В. бр. 4 от 1997 г. -отм.), както и последвалите изменения. Възможностите на пострадалите - трети лица, да реализират правото си на обезщетение бяха ограничени в рамките на 3 години, а сега с измененията, преди влизане в сила на КЗ, вече в срок от 5 години.

С годините обаче се утвърди една трайна и справедлива съдебна практика, а именно - в случай че настъпи влошаване в състоянието на пострадалото трето лице и това „влошаване“ по изрични медицински индикации да е в резултат на първоначално получените травми при ПТП, даже да е изтекъл давностния срок (три, респ. пет години), тече нова давност от влошаването, или както е прието то да се нарича „екцеса“.

Тази възможност при особено тежко пострадалите хора с трайни увреждания, които с годините довеждат до заболявания на съседни органи и системи и в много случаи до тежки недъзи, е една истинска надежда. Всъщност утвърдената, както вече казах, практика на съдилищата се базира съвършено основателно на посоченото вече правило, че на обезщетяване подлежат всички вреди и без значение кога те ще се проявят във времето, стига да са в пряка и непосредствена причинна

връзка с ПТП, при което първоначално е увреден пострадалият. Без значение е също така дали той е бил вече обезщетен и в какъв размер, щом в обезщетението за неимуществени вреди при първоначалното му определяне не е предвидено конкретно очаквано влошаване на неговото здраве.

Случаите в съдебната практика са вече многобройни. Ще ви запозная накратко със случая на „екцес“ при един особено трагичен случай, защото се касае за пострадало дете.

Трагедията е през лятото на далечната 1988 година

С влязла в законна сила присъда водач на автобус „ИКА-РУС“, собственост на фирма „Градски транспорт“, е признат за виновен за това, че по непредпазливост и в нарушение на правилата за движение на оживения площад „Лъвов мост“ е причинил особено тежки увреждания на двегодишната тогава В.

Детето е в травматичен шок,

с тежка контузия на белия дроб и най-страшното - контузия на гръбначния стълб с прекъсване на гръбначния мозък. Героичните усилия на спешните лекарски екипи и последвалите многобройни операции спасяват живота на детето, но то е обречено за цял живот да бъде приковано на инвалидна количка.

По решение на Софийски районен съд тогава ДЗИ, застраховател по риска „Гражданска отговорност“ на автобуса, изплаща обезщетение за неимуществени вреди, както и съгласно последващо съдебно решение е присъдено обезщетение за имуществени вреди - разходите за масажи, специална храна, памперси, превързочни и др. санитарни материали и др. на обща стойност, които пострадалата да получава чрез своята майка и законна представителка на месечни вноски за един продължителен период от време.

За съжаление при тежката инфлация периодичната месечна вноска в един момент възлиза на три дециминирани лева и при никакви обстоятелства не може да покрие огромните ежесечни разходи.

В края на 1996 г. здравето на детето рязко се влошава - налице е хипотрофия на тазовата и бедрената мускулатура и контрактури на ставите, вкл. колелни и глезенни, затруднение в уринирането, хроничен цис-

тит с тежко възпаление на пикочния мехур, деформации на ходилата, наложили няколко операции, чести пневмонии, придизвикани от статичното положение на тялото. Това състояние - безспорен „екцес“, налага и материални разходи, непосилни за семейството - бащата на детето е дезинтересиран напълно, единствено за него се грижи неговата майка, жена с незначителни доходи.

През пролетта на 1999 година като адвокат на майката - законна представителка на малолетната 13-годишна В., образувах делото за „екцес“ в Софийски градски съд. Претенциите ни бяха - ново обезщетение за неимуществени вреди за болките и страданията във връзка с влошаването и нови ежесечни вноски за не-обходимите разходи.

Изненадващо Софийски градски съд отхвърли исковете. Независимо от това, че прие

Пострадалата получи едно справедливо обезщетение за болките и страданията от влошаването на здравето си. Застрахователят беше осъден да заплаща ежесечни вноски за разходи за един дълъг период - до 2062 г. (с оглед данните за продължителността на живота на жените у нас съгласно Националния статистически институт), начиная от завеждане на делото, и в един приличен за случая размер - близо 500 лв. месечно.

Делото за „екцес“ приключи успешно, като гадге макар и само материално облекчение в безрадостния живот на едно нещастно дете.

ИНТЕГРИРАНА СИСТЕМА ЗА РАЗКРИВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ЕКСТРИ

ВАНЯ ГОЛЕМАНСКА, директор „Информационни технологии и регистри“ в КФН

С въвеждането на системата ЕКСТРИ в експлоатация отпадна нуждата от подаването на документи на хартия до трите институции, тъй като, подписани с универсален електронен подпис по смисъла на Закона за електронния документ и електронния подпис, формулярите на ЕКСТРИ имат силата на подаваните до момента и подписвани собственоръчно документи.

Причините, довели до идеята за създаването и реализирането на информационния портал, са увеличаването на търговската активност и необходимостта да се осигури по-бърз достъп до пазара на ценни книжа, използвайки новостите в областта на информационните технологии.

Към тях трябва да се прибави и стремежът на КФН за пресичане на опитите за финансови злоупотреби чрез търговията с вътрешна информация посредством съвременното разкриване на информация.

Системата стартира с първоначални форми - 9, използвани за регистрация, и основни форми - 56, за подаване на финансова информация, информация за общи събрания на акционерите и съответните решения и друга важна информация.

Информацията, която може да се разкрива чрез системата ЕКСТРИ, е два типа: **периодична** - финансови отчети, и **Ad-hoc информация** - изплащане на дивиденди, ликвидация и

несъстоятелност, ОСА, търгови предложения, проспекти, увеличение на капитал, договор за съвместно предприятие, съществена информация, особени уведомления при емисии на облигации.

Лицата, които са задължени да разкриват информация чрез системата ЕКСТРИ, са: **публични дружества, емитенти на ценни книжа, инвестиционни дружества и договорни фондове, АДСИЦ, инвестиционни посредници, управляващи дружества, комбинации от посочените.**

Принципът на действие е следният: през електронния портал се подават специфични електронни форми, подписани с универсален електронен подпис. Всички документи, изпращани чрез системата ЕКСТРИ, се подписват с електронните подписи на лицата, които са задължени да подписват съответните документи.

Екипът по внедряването на системата ЕКСТРИ бе изправен пред големи предизвикателства: техническата реализация се съпътстваше с ориентиране в юридическата материя и решаването на различни правни казуси, като например кой, кога и каква информация подписва.

В случаите, когато дружеството се представява заедно от две или повече лица, документите трябва да бъдат подписани от всяко едно от лицата. Подписването на формата, към която

постъпва информация през портала показва, че ползвателите на системата от самото й стартиране използват максимално предоставените им удобства и възможности за комуникиране. Има форми, подадени в 24 часа и в 3 часа.

Адресът за достъп до система ЕКСТРИ е: www.extri.bg.

Системата е максимално унифицирана. Електронните форми се движат и съхраняват в XML формат, което улеснява обработката и унифицирането на интерфейса на други системи към нея. Базата данни е ORACLE.

Системата се администрира от БФБ - София. Посредством репликация от БФБ се подава необходимата информация към другите две институции. Това не означава, че всяка информация, постъпила през електронния портал, е достъпна за трите институции. Всяка една институция получава от система ЕКСТРИ само тази информация, която има право да получава по закон, т. е. през електронния портал се подава не само информация, която касае едновременно и трите институции.

В КФН информацията постъпва регулярно. Обработка се по електронен път и се публикува в публичния регистър на комисията. Ad-hoc информацията съдържа както важна информация, която се публикува незабавно, така и информация, която има нужда от обработка и синхронизиране с останалите институции.

Плановите за развитие на системата ЕКСТРИ е да обхване по-голям брой поднадзорни на комисията лица и по-висок обем от информация. Работи се усърдно, така че в рамките на една година качествено да се разрасне обемът на подаваната през портала информация.

Системата ЕКСТРИ е създадена съвместно от Комисията за финансов надзор, „Българска фондова борса - София“ АД и Централния депозитар, за да отговори на изискването по чл. 42 от Наредба № 2 от 2003 г. на КФН, както и на европейските изисквания за разкриване на финансова информация в една точка на капиталовия пазар. Информационният портал ЕКСТРИ официално стартира на 19 януари 2007 г.

Пълноправното членство на България в ЕС е съпроводено с множество професионални предизвикателства. От една страна, членството ни предоставя възможност за развитие в различни сфери на живота, но, от друга, е необходимо да покажем своя модерен европейски облик в съюза. Системата ЕКСТРИ въвежда новостите в ИТ-технологии, като консолидира трите институции и изпълнява нормативните изисквания, като с това се превърна в един добър индикатор за ЕС.